ЕР ЧОПГАНГА 600 МИНГ СЎМ!

2-саҳифада

БОЛАСИ БОР ҚЎҒИРЧОҚЛАР

3-саҳифада

Муҳаббат фасллари

4-саҳифада

1925-YILDAN CHIQA BOSHLAGAN

Biz — kelajak bunyodkorimiz!

O'ZBEKISTON YOSHLAR ITTIFOQI

№17 (16322)

YOSHLAR OVOZI

2019-YIL 2-MART, SHANBA

O'zbekiston yoshlar ittifoqining ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, adabiy-badiiy gazetasi

www.yoshlarovozi.uz yoshlarovozi@umail.uz @Yoshlarovozi

Саҳифаларимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ВА МАЪРИФИЙ СОҲАЛАРДА БЕЛГИЛАБ БЕРИЛГАН ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ УФҚЛАРИНИ ОЧАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев жойларда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари, йирик лойиҳалар билан танишиш, халқ билан мулоқот қилиш мақсадида 28 февраль – 1 март кунлари Наманган вилоятида бўлди.

Баҳорнинг илк кунини наманганликлар катта қувонч ва эзгу орзу-умидлар билан кутиб олди. Ана шундай қутлуғ кунларда давлатимиз раҳбарининг вилоятга ташрифи ёшу қарини янада руҳлантириб юборди.

Ташрифнинг иккинчи куни Президент Шавкат Мирзиёев Наманган шаҳрида вилоят иқтисодиётини ривожлантириш, аҳоли турмуш шароитини янада яхшилаш масалаларига бағишланган йиғилиш ўтказди. Видеоконференцалоқа шаклида ўтган йиғилишда вилоят фаоллари, депутатлар, давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари, нуронийлар, ёш тадбиркорлар, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари вилоятда ўтган йили амалга оширилган ишлар ҳақида тўхталди, барча соҳада эришилган натижалар таҳлил қилиниб, янги вазифалар белгилаб берилди.

Ўтган йили қандай натижаларга эришдик, одамлар ҳаётида нималар ўзгарди, деган савол ҳаммамизни қийнаши керак. Бу саволларга жавоб топиш учун ҳар куни изланишимиз, замон талабларини ўрганиб, илм, ақл билан меҳнат қилишимиз зарур. Шунда иқтисодиётимиз рақобатбардош бўлади. Бу нима дегани? Чет элда бозор топиш, замонга муносиб бўлиш, дегани. Қачон муносиб бўламиз? Илғор технология бўлса, уларни ишлата оладиган ёшларимиз сафи кенгайса, сифатли маҳсулот чиқара олсак, деди Шавкат Мирзиёев.

Йиғилишда ўтган йили вилоятда умумий қиймати 1,8 триллион сўм бўлган 577 ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш объекти ишга туширилгани, инвестициялар ҳажми 1,7 баробар ошгани қайд этилди.

Шу билан бирга, Наманган вилоятини ривожлантириш бўйича мавжуд имкониятлар ва резервлар тўлиқ ишга солинмаяпти. Ўтган йили ялпи ҳудудий маҳсулот ўсиши республика кўрсаткичидан 2 баробар паст бўлгани, қишлоқ хўжалигида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камайгани танқид қилинди.

Наманган вилоятини комплекс ривожлантириш учун 2,8 миллиард долларлик лойиҳаларни назарда тутадиган дастур ишлаб чиқилди. Унга кўра, вилоятда 2019-2020 йилларда 1 минг 400 дан ортиқ инвестиция лойиҳаси амалга оширилади, 1,1 миллиард долларлик хорижий инвестиция жалб қилинади. Бунинг самарасида 39 мингта доимий иш ўрни яратилади.

(Давоми 2-саҳифада)

КЕМБРИЖ ТАЖРИБАСИ ҚЎЛЛАНИЛАДИ

Cambridge Assessment

Янги ўқув йилидан Нукус, Тошкент ва Хива шаҳарларида иш бошлайдиган илк Президент мактабларига кириш имтиҳонлари Буюк Британиянинг Кембриж университети Имтиҳон кенгаши (UCLES) экспертлари томонидан олинади.

Бу бўйича Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда университетнинг "Cambridge Assessment International Education" нотижорат кафедраси ўртасида ўзаро келишувга эришилган.

Президент мактабларига иқтидорли ўқувчиларни қабул қилиш жараёнини адолатли ва шаффоф ўтказиш бўйича айнан шу компания билан ҳамкорлик қилинаётгани бежиз эмас. Биринчидан, Кембриж университети Имтиҳон кенгашининг халқаро доирадаги обрў-эътибори жуда юкори. Унинг тажрибаси бутун Европа Иттифоқи, қолаверса, Канада, Австралия, Янги Зеландия каби жами 170 дан ортиқ мамлакатда тан олинган. "Cambridge Assessment"-нинг баҳолаш тизими эса, жаҳондаги 10 мингта таълим муассасасида қўлланилмоқда.

Яна бир таъкид. Имтиҳон кенгашини ўз шафелигига олган Кембриж университети Буюк Британиянинг энг яхши олий ўқув юрти саналади. Дунё университетлари рейтингида у иккинчи ўринни банд этган. Мана шундай нуфузли тузилма Ўзбекистонда иш бошлагани миллий таълим тизими учун салмоқли қадам, албатта.

Келишувга кўра, "Cambridge Assessment" мутахассислари Халқ таълими вазирлигига Президент мактаблари ўқувчиларининг интеллектуал салоҳиятини юксалтиришга қаратилган ўқув

дастурларини жорий қилиш, мактаб педагоглари ҳамда раҳбар кадрлари малакасини халқаро меъёрларга мувофиқлаштириш бўйича ҳам яқиндан ёрдам бериши кутилмоқда.

Н.БАҲОДИРОВА

ESHITDINGIZMI?

АҚЛИНГГА БАЛЛИ!

Наманганда ёш ихтирочилар ўртасида "Келажак сари инновацион технологиялар билан!" шиори остида фестиваль-танлов ўтказилди. Унда техник йўналишдаги "Баркамол авлод" болалар марказларида шуғулланаётган 182 нафар ўқувчи иштирок этди.

Кўргазма давомида намойиш этилган ишланмалар орасида "Ақлли" товуқхона", "Кўркам шаҳарча", "Озода ҳудуд", "Саёҳатчи микроавтобус", шунингдек, ўнлаб авто, авиа ва ракета моделлари, бири-биридан қизиқарли дастурий маҳсулотлар алоҳида ажралиб турди.

Ғолиблар олти йўналиш бўйича аниқланиб, Халқ таълими вазири Шерзод Шерматов қўлидан диплом ва қимматбаҳо совғаларни қабул қилиб олди.

Роҳатой ҚОДИРОВА

DAVRA SUHBATI

ТИЗИМ ИСЛОҲ ҚИЛИНАДИ

Муаллиф олган сурат.

Пойтахтимизда "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази ҳамда ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ҳамкорлигида болаларга ғамхўрлик қилиш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш соҳаси ходимларининг фаолиятини такомиллаштириш масаласига бағишланган давра суҳбати ташкил қилинди. Унда тегишли вазирликлар, давлат ва нодавлат ташкилотлари вакиллари, халқаро экспертлар қатнашди.

ЮНИСЕФ маълумотларига кўра, бугунги кунда ота-онаси томонидан ташлаб кетилган болаларнинг энг кўп салмоғи Шарқий Европа ва Марказий Осиё давлатлари ҳиссасига тўғри келяпти. Ушбу минтақаларда ҳар юз минг боланинг 666 нафари махсус муассасаларда тарбияланяпти. Бу эса, дунёдаги ўртача кўрсаткичдан нақ 5 баробар кўп. Юртимизда етим болалар салмоғи бирмунча паст. Шунга қарамай, айрим наврасталарнинг Меҳрибонлик уйларига тушиб қолаётгани кишида барибир хавотир уйғотади.

Мутахассисларнинг фикрича, етим болаларни интернат типидаги муассасаларга жойлаштириш амалиётидан қочиш даркор. Бунинг ўрнига муқобил оила васийлиги институтини жорий қилиш мақсадга мувофиқроқ.

— Ўзбекистонда барча мутасадди ташкилотлар иштирокида болаларга васийлик ва ҳомийлик қилиш тизимини ислоҳ этишга доир кенг қамровли стратегияни ишлаб чиқиш лозим, деб ўйлайман, — таъкидлади ЮНИСЕФнинг юртимиздаги ваколатхонаси раҳбари Саша Грауманн.

Қайд этиш керак, жорий йилнинг 11 февралида Президентимиз имзолаган "Етим болалар ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорда айни шу вазифа ўз аксини топди. Давра суҳбати иштирокчилари мазкур ҳужжатга ҳам ўз муносабатини билдириб, соҳани тубдан ислоҳ қилиш юзасидан таклифлар берди.

Ҳасан УСМОНОВ

SPORT

СУРХОНЛИК ЁШ ШАХМАТЧИЛАР

Сурхондарёда "Ёшлар шахмат тахтаси" анъанавий республика очиқ турнирининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Мусобақада 7 ёшдан 19 ёшгача бўлган, туман-шаҳар босқичларида ғолибликни қўлга киритган ўғил-қизлар ўзаро куч синашди. Қизғин ва муросасиз кечган ўйинларда 7 ёш тоифасида Севара Камилова, Жаҳонгир Шарипов, 9 ёш тоифада эса, Нозима Сайдуллаева, Исломбек Исмоилов биринчи ўринни эгаллаб, республика босқичига йўлланмани қўлга киритди.

Якунда ғолиб ва совриндорлар Ёшлар иттифоқи вилоят кенгашининг диплом ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Наргиза РАҲМАТУЛЛАЕВА

2-MART — O'ZBEKISTON BMTGA A'ZO BO'LGAN KUN

ЎЗБЕКИСТОН — ЖАҲОН ҲАМЖАМИЯТИНИНГ ТЕНГ ҲУҚУҚЛИ АЪЗОСИ

Сайёрамиз турли минтақалардаги келишмовчилик ва бир-бирини тушунмаслик оқибатида содир этилган мудҳиш жиноятлар, хусусан, Иккинчи жаҳон урушидек аламли фожиаларга гувоҳ бўлди. 1945 йилда дунё давлатларининг ихтиёрий бирлашиши асосида халқаро ташкилот — БМТ ташкил топгани эса инсониятнинг қилмишлар ва аламли йўқотишлардан чиқарган хулосаси бўлди.

БМТ Уставининг кириш сўзида адолат нуқтаи назаридан келиб чиқувчи мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун шароит яратиш ушбу ташкилотнинг асосий мақсади экани қайд этилади. Айни шу мезон сабаб бугун халқаро микёсда инсон ҳуқуқлари ва улар қадриятларини асраб-авайлаш, дунёда тинчликка эришишдаги устувор вазифалар изчил амалга оширилаётир.

Ушбу ташкилотга аъзо бўлишни ҳар бир мустақил давлат ўзи учун фахр деб билади. Зеро, бу тарихий қадам, бир томондан, муайян мамлакатнинг дунё ҳамжамияти илгари сураётган эзгу интилишларга хайрихоҳ эканини англатса, бошқа жиҳатдан унинг жаҳон ҳамжамияти тенг ҳуқуқли аъзолигига қабул қилинганини билдиради.

Мустақил Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 2 март санаси ана шундай муҳим кун сифатида қайд этилади — мамлакатимиз БМТ аъзолигига қабул қилиниб, Нью-Йоркдаги қароргоҳда юртимиз байроғи кўтарилди. Ўша кундан бошлаб Ўзбекистон БМТ минбаридан Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, қўшни Афғонистонда тинчликка эришиш, гиёҳванд моддалар савдосига чек қўйиш, экологик вазиятни барқарорлаштириш каби муҳим ва умумманфаатли масалалар бўйича ўз сўзини айтиб келмоқда.

2017 йилнинг сентябрь ойида давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш фаоллашгани, халқаро алоқалар учун кенг эркинлик яратилганини таъкидлади.

Бугун Ўзбекистон ички ва ташқи сиёсатда мазкур тамойилларга асосланиб, халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлашда БМТнинг умумэътироф этилган мезонларга содиқ, Марказий Осиёдаги қўшни мамлакатлар билан ҳамкорлик ва дўстона муносабатларни ривожлантириш асосида фаолият юритмоқда. Бу саъй-ҳаракатлар, ўз навбатида, халқаро жамоатчилик томонидан муносиб эътироф этилмоқда. Хусусан, БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш 2017 йилнинг июнь ойида Президентимиз Шавкат Мирзиёев билан учрашувда "Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар мамлакат тараққиёти ва халқ фаровонлигини юксалтириш борасида муҳим аҳамиятга эга", дея қайд этганди.

Ҳозирги кунда Ўзбекистонда БМТнинг Тараққиёт дастури, Аҳолишунослик, Болалар жамғармалари, Жаҳон соғлиқни сақлаш, Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича, Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилотлари, Гиёҳванд моддалар ва жиноятчиликка қарши курашиш бўйича бошқармаси ва бошқа тузилмалари ваколатхоналари фаолият юритмоқда.

Ташкилот билан ҳамкорлик самарадорлигини оширишда БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича Олий комиссари бошқармасининг Марказий Осиё бўйича минтақавий бюроси, Халқаро меҳнат ташкилоти, Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш дастури, Европа иқтисодий комиссияси ҳамда Марказий Осиёда Превентив дипломатия минтақавий дастури каби ташкилотлар фаол иштирок этмоқда.

Мамлакатимизнинг ЮНЕСКО билан ижтимоий-гуманитар, маданий-маърифий соҳалардаги ҳамкорлиги эса 2018-2021 йилларга мўлжалланган қўшма Ҳаракатлар режаси асосида олиб борилмоқда.

Қайд этиш керак, бугун Ўзбекистоннинг БМТ билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга интилишида минтақа мамлакатлари манфаатини илгари суриш, биргаликдаги ривожланиш ва Афғонистонда тинчликка эришиш мақсадлари устуворлик касб этган. Айни шу жиҳат сабаб Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг қатор ташаббуслари, дўстлик ва ўзаро ишонч руҳидаги эзгу интилишлари минтақа мамлакатлари томонидан фаол қўллаб-қувватланмоқда.

Жумладан, БМТ шафелигида "Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик" мавзуида халқаро конференция ўтказилди. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганидан буён қитъамизда илк бор Инсон ҳуқуқлари бўйича Осиё форуми Самарқанд шаҳрида ташкил этилди, Президентимиз ташаббуси билан Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг маслаҳат учрашуви йўлга қўйилди.

2018 йилнинг 22 июнь куни БМТ Бош Ассамблеясининг ялпи мажлисида "Марказий Осиё минтақасида тинчлик, барқарорлик ва изчил тараққиётни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш" резолюцияси қабул қилинди. Бу Марказий Осиё давлатларининг хавфсизликни таъминлаш ва минтақавий ҳамкорликни мустаҳкамлашда якдил қарашларга эга эканини яна бир бор тасдиқлайди.

Бугунги кунда таҳдидларга қарши кураш ҳар доим ҳам етарли самара бермаётганини фаолият доирасида унинг оқибатларини бартараф этиш билан чекланиб қолинаётгани билан изоҳлаш мумкин. Ана шундай бир пайтда, жаҳолатга йўғрилган терроризм ва экстремизмнинг олдини олишда ёшларнинг онгу тафаккурини маърифат асосида шакллантириш ва тарбиялаш муҳим вазифа бўлиб қолмоқда.

Шу боис ҳам Ўзбекистон Президенти БМТга аъзо давлатларга "БМТ Бош Ассамблеясининг "Маърифат ва диний бағрикенглик" деб номланган махсус резолюциясини қабул қилиш таклифи билан мурожаат қилди. 2018 йилнинг 12 декабрь куни эса БМТ Бош Ассамблеясининг ялпи сессиясида "Маърифат ва диний бағрикенглик" деб номланган махсус резолюция қабул қилинди. Бу ҳужжат дунё жамоатчилигини безовта қилаётган бугунги куннинг ўткир муаммоларига ечим сифатида илм-маърифат, адолат, бағрикенглик ва тинчликпарвар сиёсатни тарғиб қилади.

Ўзбекистон экологик муаммоларни бартараф этиш, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш борасида ҳам БМТ билан кўплаб лойиҳаларни амалга оширмоқда. Оролбўйи минтақаси учун Инсон хавфсизлиги бўйича кўп томонлама шериклик асосида Траст фондини ташкил этиш борасидаги мамлакатимиз ташаббусининг БМТ томонидан қўллаб-қувватланиши Ўзбекистон минтақада экологик инқироз оқибатларига барҳам бериш ва ижтимоий-иқтисодий вазиятни яхшилаш, аҳоли турмуш шароитини ошириш йўлидаги фаол мулоқотининг мантиқий давоми бўлди.

Бир сўз билан айтганда, тинчлик, эзгулик, муроса ва самимият Ўзбекистон – БМТ ҳамкорлигининг доимий шиорига айланди. Ҳамкорликдаги саъй-ҳаракатлар туфайли бугун шаклланган мутлақо янги муҳит мамлакатимизнинг минтақа ва халқаро микёсдаги эзгу интилишларини рўёбга чиқариш имконини бермоқда.

Улуғбек ШОНАЗАРОВ,
ЎзА мухбири

www.yoshlarovozi.uz yoshlarovozi@umail.uz @Yoshlarovozi

YOSHLAR OVOZI

ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ВА МАЪРИФИЙ СОҲАЛАРДА БЕЛГИЛАБ БЕРИЛГАН ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ УФҚЛАРИНИ ОЧАДИ

(Бошланиши 1-саҳифада)

Наманган халқи азалдан уддабурон тадбиркорлиги билан ажралиб туради. Кейинги йилларда ёш тадбиркорлар креатив ғоялари билан янада танилмоқда.

Давлатимиз раҳбари бу жиҳатларни эътиборга олган ҳолда, вилоятда "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастурини амалга ошириш учун 1 триллион сўм ажратилишини маълум қилди. Бу маблағлар ҳисобига вилоятда оилавий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашнинг янгича тизими жорий этилади.

Вилоят туманлари марказини обод қилиш мақсадида ҳар бир туманга 20-25 миллиард сўмдан, "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурларига киритилган қишлоқ ва маҳаллаларга қўшимча равишда 2 миллиард сўмдан ажратилиши қайд этилди.

Йиғилишда Президентимиз ижтимоий, маданий-маърифий соҳаларни ривожлантириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратди. Ёш авлод маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида спорт, санъат, китобхонликни оммалаштириш, компьютер технологияларига қизиқтириш, бунинг учун жойларда зарур шароитлар яратиш, таълим сифатини ошириш бўйича топшириқлар берди.

Президентимизнинг соғлиқни сақлаш соҳасида хусусий секторни ривожлантиришга оид қарорлари натижасида жойларда замонавий тиббий муассасалар ишга туширилмоқда. Наманган шаҳридаги "ANAMED" хусусий диагностика маркази ана шундай субъектлардан бири.

Давлатимиз раҳбари ташриф чоғида ушбу диагностика маркази фаолияти билан танишди.

Нейрожаррохлик, неврология, кардиология, урологияга ихтисослашган ушбу марказ "General Electric", "Siemens", "BTL", "Mirevarra", "Fijifilm" каби машҳур компанияларнинг илғор диагностика ускуналари билан жиҳозланган. Энг замонавий қурилмалар билан жиҳозланган иккита блокда жаҳон андозалари даражасида жаррохлик амалиётини ўтказиш мумкин. Айни пайтда 52 ўринли стационар бўлимини фойдаланишга топшириш режалаштирилмоқда.

Ўттиздан ортиқ киши меҳнат қилаётган муассасада малакали кадрлар жамоасини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада Буюк Британия, Япония, Россия Федерациясидаги етакчи диагностика марказлари билан ҳамкорлик ўрнатилган. Ўтган даврда бир гуруҳ шифокорлар ушбу мамлакатларда малака ошириб қайтди. Ҳиндистон ва Россиядан тажрибали шифокорлар ишга жалб этилган. Стационар ва физиотерапия бўлимлари ишга туширилиши билан яна 50 дан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Давлатимиз раҳбари тўғри ташхис қўйиш ва касалликларни эрта аниклаш учун бундай диагностика марказлари муҳимлигини таъкидлади.

Шу ерда Президент Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан Наманган вилояти ахборот-кутубхона марказини модернизация қилиш ва китобхонлик маданиятини ошириш концепцияси тақдимоти ўтказилди. Унга мувофиқ, вилоятнинг яна 50 маҳалласида қутубхона, 12 та замонавий кўчма китоб дўкони барпо этиш, 4 та "Библиобус" фаолиятини йўлга қўйиш режалаштирилган.

Шавкат Мирзиёев аҳолига китобларни қулай тарзда етказиб бериш, вилоятда яшаб ўтган атоқли аллома ва адибларнинг асарларини нашр этиш бўйича кўрсатмалар берди.

Давлатимиз раҳбари 2018 йил май ойида вилоятга ташрифи чоғида Наманган шаҳри марказида барпо этилаётган "Афсоналар водийси" маданият ва истироҳат боғи лойиҳаси билан танишган ва уни энг замонавий талаблар асосида барпо этиш зарурлигини таъкидлаган эди. Бу галги ташриф доирасида мазкур боғда олиб борилаётган қурилиш ишлари билан танишди.

Боғ қурилишига Туркиянинг "DOME Partners" компанияси жалб этилган бўлиб, унинг ҳудудида савдо-кўнгилочар марказлар, ҳунармандлар маҳорат маркази, сайилгоҳ кўчаси, очиқ ва ёпиқ аквапарк, кутубхона, ресторан ва кафелар, трамвай йўли, тўрт юлдузли меҳмонхона, оилавий дам олиш масканлари, кўл, мусикали фавворалар барпо этилади. Лойиҳага асосан истироҳат боғига 8 турдаги аттракционлар ўрнатилади.

Шавкат Мирзиёев қурилиш жараёнини кўздан кечирар экан, жаҳонда ўхшаши кам бўладиган мазкур маданият ва истироҳат боғи келгусида нафақат вилоят, балки юртимизнинг ўзига хос ташриф қоғозига айланишини қайд этиб, қурилишни жадаллаштириш лозимлигини таъкидлади.

Наманган шаҳрининг Юксалиш маҳалласи кейинги икки йилда бутунлай янги қиёфа касб этди. 2018 йилда бу ерда 588 хонадондан иборат 14 та 7 қаватли арзон уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Жорий йил охиригача яна 14 та шундай уй-жой қурилиб, хонадонлар сони 1 минг 176 тага етказилади. Шунингдек, ушбу ҳудудда Ички ишлар, Мудофаа, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари ҳамда Миллий гвардия хизматчилари учун 8 та 5 қаватли турар жой биноси барпо этилмоқда.

Бундан ташқари, ҳудуднинг бош режасига мувофиқ, монолит услубида 9 ва 12 қаватли замонавий турар жойлар, шунингдек, бозор, спорт-соғломлаштириш марказлари, боғча, мактаб, кўп қаватли автомобиль сақлаш жойи қуриш режалаштирилган.

Юксалиш маҳалласи ёнида 80 гектарлик кичик саноат зонаси ташкил этилмоқда. Саноат зонаси тўлиқ ишга тушгандан сўнг 7 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Корея Республикаси билан ҳамкорликда ташкил этилаётган "Hyundai" автомобиль заводи ҳам шу ҳудудга яқин жойда барпо этилади. Ҳам ҳудуд, ҳам ишлаб чиқариш салоҳияти ортиши ҳисобига Юксалиш маҳалласи юқори технологик шаҳарчага айланади.

Давлатимиз раҳбари Юксалиш маҳалласида барпо этилаётган кўп қаватли уйлар ва ҳудудни ривожлантириш лойиҳалари билан танишди.

Наманган шаҳрининг А.Ҳўжаев кўчасида "IT park" ташкил этилади. Уч қаватли бинода мактаб ўқувчилари ва олий таълим муассасалари талабаларига янги замонавий техникалар билан ишлаш кўникмасини ўргатувчи курслар, тўгараклар фаолияти йўлга қўйилади.

Президентимизга россиялик мутахассислар билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган Наманган шаҳрини ривожлантириш бўйича таклифлар, замонавий шаҳарсозлик меъёрлари асосида Юксалиш шаҳарчасини обод қилиш, бизнес марказлар, дам олиш масканлари, сайилгоҳлар барпо этиш режалари ҳақида маълумот берилди.

Давлатимиз раҳбари уй-жойларни сифатли қуриш билан бирга, уларга хизмат кўрсатиш даражасини ҳам ошириш кераклигини таъкидлади. Шаҳарни истиқболда янада ривожлантиришга доир лойиҳаларни жадаллаштириш бўйича топшириқлар берди.

Шу билан Президент Шавкат Мирзиёевнинг Наманган вилоятига ташрифи якунланди.

Умар АСРОРОВ,
Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ,
Матназар ЭЛМУРОДОВ,
ЎзА махсус мухбирлари

JINOYATGA QARSHI KURASH HAQIQATI VA ADOLATI

КИМ ЖИНОЯТ КЎЧАСИГА КИРМАЙДИ?

Ҳар бир жамиятнинг тараққиёти, аввало, ёшлар тарбияси билан чамбарчас боғлиқ. Шу боис маърифатпарвар шоир Абдулла Авлоний: "Тарбия биз учун — ё ҳаёт, ё мамот масаласидир", дея таъкидлаган. Бугун ҳам ёшларнинг билиб-билмай жиноятга қўл уришига тарбиядаги хатолар сабаб бўляпти.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг раиси Бахтиёр Исломов билан шу мавзуда суҳбатлашдик.

— Мамлакатимизда тинчлик, осойишталикни таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликнинг олдини олиш борасида кўплаб ишлар олиб борилмоқда. Бундай тадбирлар, айниқса, ёшлар жиноятчилигининг олдини олиш борасида қилинаётган ишлар қандай натижа беряпти?

— Ўтган йилда пойтахтимизда содир этилган жиноятлар 2017 йилга нисбатан 49,5 фоизга камайди. Жиноят содир этилмаган маҳаллалар сони эса, олти ярим баробарга ошиб, тўққизтадан эллик тўққизтага етди. Бу, албатта, ёшлар ўртасидаги жиноятчиликнинг ҳам камайганини англатади. Айни пайтда ички ишлар ходимларининг асосий эътибори жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикасига қаратилган. Лекин шунга қарамай, ёшлар ўртасида жиноят ва ҳуқуқбузарликлар учраётгани афсусланарли.

Биз аёллар, вояга етмаганлар, ёшлар томонидан содир этилган жиноятларни мунтазам таҳлил қиламиз. Ҳар чорак охирида натижаларни Ёшлар иттифоқи, маҳалла фуқаролар йиғинлари, ҳудудий хотин-қизлар қўмиталарига юбориб, кайси ҳолатларга, нималарга аҳамият бериш кераклиги ҳақида тавсиялар берамиз.

Ўрганишлар натижасида ишсизлик, таълим муассасаларида таҳсил олаётган ўғил-қизларни ота-оналар тўла назорат қилмаслиги, оиладаги нотинчлик, ўқув даргоҳларидаги камчиликлар турли қўнгилсизликларга сабаб бўлаётгани маълум бўлди.

Айтиш керак, ҳуқуқбузарлик содир этаётган ёшларнинг 62 фоизи бўш вақтини кўчада ўтказади.

Содир этилган ҳуқуқбузарлик ёки жиноят ҳақида суд томонидан чиқарилган хусусий ажримлар судланаётган шахсларнинг таълим олаётган муассасаларига, маҳаллаларига муҳокама қилиш учун юборилянти. Ёшлар иштирокида ўтказилаётган учрашувларда ҳуқуқбузарликка жазо муқаррарлиги ҳақида батафсил тушунча беряпмиз.

Йўлдан адашганларнинг тақдирига ҳам бефарқ эмасмиз. Вояга етмаганлар колониялари, жазони ўташ муассасаларидаги ёшлар билан эса режали суҳбатлар олиб борилянти. Агар содир этган жиноятининг оқибатини тушуниб етганига амин бўлсак, келгусида жазони енгиллаштириш, тезроқ жамиятга қайтариш масалалари ҳам кўриб чиқилмоқда. Бу борада, айниқса, тарбияси оғир, уюшмаган ёшлар контингентини қамраб олиш кўзда тутилган.

— Ёшлар ташкилотлари билан ҳамкорлик қандай кечмоқда?

— Ўзбекистон Олий суди ва Ёшлар иттифоқи Марказий Кенгаши ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланган. Унда ёшлар билан боғлиқ барча муаммолар, шу жумладан, уларнинг бандлигини таъминлаш масаласи ҳам эътибордан четда қолмаган. Айни пайтда мамлакатимизда 687 минг нафар ёш ишсиз ҳисобланади. Уларнинг бандлигини таъминлаш асосий вазифа. Бунинг учун эса, меҳнат ярмаркалари ташкил этилиб, маҳаллаларда бўш иш ўринлари ҳақида уларга маълумот бериб бориляпти.

Содир этилаётган ҳуқуқбузарлик ва жиноятлар ҳақида Ёшлар иттифоқи билан маълумот алмашинувини йўлга қўйганмиз. Ҳар битта ҳолат юзасидан ташкилотни хабардор қиляпмиз. Ёшлар иттифоқи вакиллари бу шахсларни ўрганяпти, судларда кенг жамоатчилик иштироки таъминланяпти.

Билиб-билмай жиноят йўлига кириб қолганлар тўғрисида сўз борар экан, маҳалла фуқаролар йиғинларидан 649 та, Ёшлар иттифоқидан 105 та кафилликлар сўралганини алоҳида таъкидлаш керак.

Ўтган йилда 31 нафар вояга етмаган, 325 нафар ёшга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланди. Улар орасида тушунтириш-тарғибот ишлари олиб борилди, содир этилган жиноятнинг ижтимоий даражаси паст бўлган ҳолларда уларга кўмак берилди.

Жазо муддатини ўтаб келганларни иш билан таъминлаш, уларни реабилизация қилиш, моддий ва маънавий кўмак бериш борасида ҳам кенг кўламли ишлар қилиняпти.

— Ҳар бир ҳукм ортида инсон тақдири ётади. Суд залида ёш судланувчига ҳукм ўқиётганингизда кўнглингиздан нималар кечади?

— Боланинг бегонаси бўлмайди! Аслида улар ҳам сизу бизнинг фарзандларимиз. Уларни суд зали, панжара ортида кўриш, ота-оналарнинг йиғисига гувоҳ бўлиш жуда оғир. Оқибатини тушуниб етмагани натижасида ўз хатти-ҳаракатига енгил-елпи ёндашиб, бугун қора курсида ўтирганларга бефарқ қарай олмаймиз.

Аммо жиноят жазосиз қолса, у илдиз отиши, шубҳасиз. Аввало, ёшларимиз жиноят учун жазо муқаррарлигини тушуниб етиши керак.

Оқ-қорани фарқлай оладиган, ўзи, оиласи, халқининг шаъни, обрўйини ўйлайдиган, маънавий илдизлари ҳақида тушунчага эга бўлган бола жиноят кўчасига кирмайди. Бунинг учун эса, ҳар биримиз жавобгармиз.

— Мазмунли суҳбат учун ташаккур.

Рисолат МАДИЕВА суҳбатлашди.

SHU SONGA XABAR

БЕШТА ОИЛА ЯРАШТИРИЛДИ

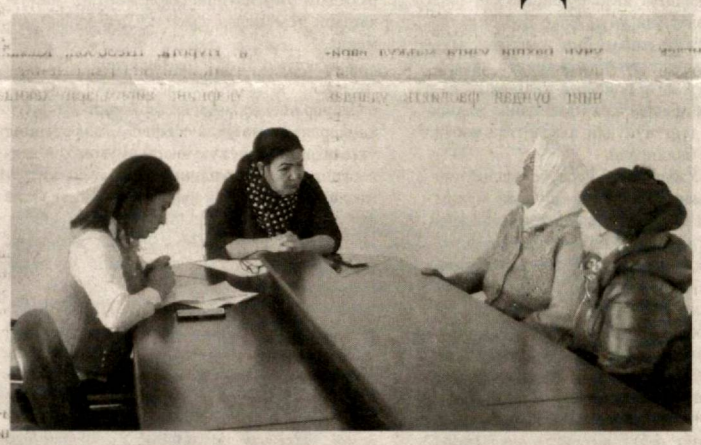

Азалдан ўзбек халқи болажонлиги билан бошқа миллат вакилларидан ажралиб турган. Аждодларимиз фарзандининг бахти-камоли учун ҳар қандай етишмовчилик ва қийинчиликларга бардош берган. Бугун оила деб аталмиш муқаддас қўрғонни арзимас сабаблар билан бузиб, болаларни етим қилаётган ота-оналарга қараб, афсусланасан киши.

Ҳозирда Ўзбекистон ёшлар иттифоқи шундай салбий ҳолатларни бартараф этиш, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш, ажримларнинг олдини олиш борасида қатор тадбирларни амалга ошириб келмоқда. Иттифоқнинг Бухоро вилояти кенгаши ва қатор ташкилотлар ўзаро ҳамкорлигида ёш оила вакиллари билан ўтказилган психологик суҳбатлар шундай эзгу ишларнинг давоми бўлди.

Когон, Пешку ва Вобкент туманларида ташкил этилган суҳбатлар давомида оилавий ажримларнинг асосий сабаби қайнона-келин келишмовчилиги ҳамда оиладаги кичик муаммолар экани маълум бўлди. Баъзида тилни тия олмаслик, каттага — ҳурмат, кичикка — иззатни унутиш, йигитларнинг оила масъулиятини етарли даражада ҳис қилолмаслиги каби ҳолатлар болаларнинг тирик етим қолишига сабаб бўлмоқда.

— Келиним кўнглимдагидек чаққон эмас, — дейди Пешку тумани "Валжир" маҳалласида истиқомат қилувчи Шаҳноза Норбоева (исм-фамилия ўзгартирилган). — Фарзандли бўлдию, уй ишларининг бари ўзимга қолди. Келиним болани баҳона қилиб, кун бўйи уйдан чиқмайди. Нега келин олганман, хизматимни қилмаса?!

Соҳа мутахассислари томонидан ёш оила вакилларига, шунингдек, катталарга ҳам керакли тавсия ва маслаҳатлар берилди. Саъй-ҳаракатлар натижасида бешта оила яраштирилди, олтита оилага эса, ярашиш учун муҳлат берилди.

Бу каби тадбирлар вилоят бўйлаб давом этмоқда.

Зарнигор НАФИДДИНОВА

TASHABBUS

МАҲАЛЛАМ ХАВФСИЗ БЎЛСИН!

Ёшлар иттифоқининг Қизириқ тумани кенгаши ташаббуси билан 49 та маҳаллада "Фидокор ёшлар" жамоатчилик патруль гуруҳлари ташкил этилди. Уларга муддатли ҳарбий хизматни ўтаган, ҳарбий олий ўқув юртига кирмоқчи бўлган 98 нафар йигит жалб қилинди.

Куни кеча Президентимизнинг 2018 йил 24 декабрдаги "Жамоат хавфсизлигини таъминлаш самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида тузилган мазкур гуруҳлар аъзоларига туман ҳокимлиги, ички ишлар бошкармаси, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича кенгаши билан ҳамкорликда махсус кийим-бош топшириш тадбири бўлиб ўтди.

— "Фидокор ёшлар" гуруҳи аъзолари бугун ўз маҳалласи хавфсизлигини таъминлашга ҳисса қўшаётганидан хурсанд, — дейди Ёшлар иттифоқининг туман кенгаши раиси Умид Қулмаматов. — Ўтказилган тадбир ёшларнинг вазифасига сидқидилдан ёндашишига қўмак беради.

Наргиза РАҲМАТУЛЛАЕВА

ЕР ЧОПГАНГА 600 МИНГ СЎМ!

Хатирчида "Томорқа хизмати" жамоатчилик гуруҳлари тузилди. Уларнинг мақсади юртдошларимизга ўз томорқа майдонидан унумли фойдаланиб, даромад олишига кўмаклашишдан иборат.

— Лойиҳага 16 нафар ишсиз ҳамда Иттифоқ кафиллиги остида қамоқ жазосидан асраб қолинган 4 нафар тенгдошимиз жалб қилинди, — дейди Ёшлар иттифоқининг туман кенгаши раиси Абдували Бегматов. — Улар Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, ёлғиз қариялар ҳамда ногиронлиги бор фуқаролар томорқасида баҳорги экин экиш ишларини бажармоқда. Бунинг учун йигитларга туман ҳокимлиги томонидан 600 минг сўм миқдорида ойлик маош тайинланган.

Малик СИНДОРОВ

ФАРҒОНАДА ХАЛҚАРО ЁШЛАР ФЕСТИВАЛИ

Фарғона шаҳрида жорий йил 11-12 март кунлари Тожикистоннинг Сўғд вилояти, Қирғизистоннинг Ўш, Жалолобод, Боткен вилоятлари ҳамда Андижон ва Наманган ёшлари иштирокида халқаро ёшлар фестивали бўлиб ўтади.

"Келажакни терроризмсиз қурамиз!" шиори остида ўтказилиши кутилаётган фестивалда Ўзбекистон, Қирғизистон ва Тожикистон Республикаларининг чегарадош ҳудудларидаги давлат бошқарув органлари, ёшлар ташкилотлари, миллий-маданий марказлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, диний соҳа вакиллари, экстремизм ва терроризмга қарши кураш йўналишида илмий-амалий тажрибага эга мутахассислар, талаба-ёшлардан иборат 200 дан зиёд иштирокчи қатнашиши режалаштирилмоқда.

— Бугунги кунда Ўзбекистонда олиб борилаётган ёшларга оид давлат сиёсати ва унинг амалий натижалари жаҳон ҳамжамиятида катта қизиқиш уйғотмоқда, — дейди Ўзбекистон ёшлар иттифоқи Фарғона вилоят кенгаши раиси Аҳаджон Акбаров. — Айниқса, бу борада давлатимиз раҳбари томонидан юксак минбарлардан туриб билдирилган ташаббус ва таклифлар кенг эътироф этилмоқда. Мазкур халқаро фестивали ташкил этишдан кўзланган мақсад 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг бешинчи йўналишида илгари сурилган хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш ҳамда чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли сиёсат тамойилларини Марказий Осиё давлатлари аҳолиси орасида тарғиб қилишдир. Шунингдек, террористик хуружларнинг олдини олиш ва қўшни давлатлар билан аҳиллик муносабатларини мустаҳкамлашда ёшлар ташкилотлари ва бошқа давлат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтиришдан иборат.

Икки кун давом этадиган мазкур халқаро ёшлар фестивалида "Марказий Осиё минтақасида экстремизм ва терроризмга қарши курашнинг долзарб масалалари" мавзусида ўқув семинари ҳамда "Биз келажакни биргаликда бунёд этамиз" шиори остида ёш олимларнинг инновацион ғоялари, тадбиркор ва ҳунарманд ёшлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар кўргазмаси бўлиб ўтади. Шунингдек, фестиваль иштирокчиларидан иборат жамоалар ўртасида спортнинг мини-футбол, волейбол, стол тенниси мусобақалари ўтказилиб, "Дўстлик" кубоги ташкил этилади.

Фарғона шаҳридаги "Истиқлол" стадионида фестиваль иштирокчилари ва 20 мингдан ортиқ ёшлар учун концерт дастури намойиш этилади. Шунингдек, тадбир иштирокчиларини мустақиллик йилларида Фарғона шаҳрида амалга оширилган бунёдкорлик ишлари, тарихий обидалар билан таништириш мақсадида вилоятнинг диққатга сазовор жойларига саёҳат уюштирилади.

Айни кунларда вилоятда мазкур халқаро ёшлар фестивалини юксак савияда ўтказиш учун қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Маъсуджон СУЛАЙМОНОВ,
ЎзА мухбири

BUGUNNING GAPI

БОЛАСИ БОР ҚЎҒИРЧОҚЛАР

Сарлавҳани ўқиб, қўғирчоқнинг ҳам боласи бўлар эканми, дея ажабланаётгандирсиз? Бўлар экан, ишонаверинг. Келинг, яхшиси бу мавзуда фикр юритишимга туртки бўлган воқеани сўзлаб берай.

Олти ёшли набирам дадаси туғилган кунига олиб берган қўғирчоғини менга "кўз-кўз" қилди:

— Бувижон, қаранг, дадам менга боласи бор қўғирчоқ олиб берди.

— Вой, қандай яхши, — дея қўғирчоқни қўлимга олдим. — Боласи қани?

— Боласими, мана бу ерда, — деди набирам қўғирчоқнинг катта қорнига ишора қилиб. — Мана қаранг, унинг қорни очилади, ичида чақалоғи бор...

У шундай дея қўғирчоқнинг қорин қисмини очиб, ичидан миттигина қўғирчоқни чиқариб берди. Мен ҳайратдан лол қолдим. Наҳотки ўғлим олти ёшли қизига шу "ҳомиладор" қўғирчоқни раво кўрган бўлса, деган ўй хаёлимдан ўтиб, қизалоғимни яна саволга тутдим:

— Қўғирчоқ сенга ёқдими?

— Ҳа, албатта, уни ўзим танладим-ку, ахир, — деди набирам қувончдан кўзлари порлаб.

Мен эса унинг қувончига шерик бўлиб суюнишимни ҳам, тарбиясидан ташвишланиб, куюнишимни ҳам билмай қолдим.

Ўйинқароқ набирам қўғирчоғини маҳкам бағрига босганча ёнимдан нари кетди. Лекин унинг "ҳомиладор" қўғирчоғи кўз ўнгимдан нари кетмади. Анчадан буён кўнглимни хижил қилиб ётган ўй дилимдан-тилимга кўчди...

Тан олиш керак, бугун савдо пештахталари хориждан келтирилган ўйинчоқлар ҳисобига тўлиб-тошган. Аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш учун бу яхши, албатта. Қизалокларимизга мўлжалланган дазмол, тикув машинаси, идиш-товоқ каби ошхона, уй-рўзғор анжомлари, ўғил болалар учун эса, белкурак, теша, болға каби иш қуролларидан жамланган ўйинчоқлар тўплами фарзандларимизда гўдаклигидан меҳнатга кўникмани шакллантиришга хизмат қилиши айни муддао. Лекин ғарбона услубда очиқ-сочиқ, қалта-култа кийим кийдирилган, сумкачаси пардоз-андоз воситалари билан тўлдирилган ажнабий қўғирчоқлардан қизалоқларимиз нимани ўрганади? Лаб бўёғини қаерига суртишнию, кўзгу қаршисида қандай ороланишними?

АЧИНАРЛИСИ, БУНДАЙ ҚЎҒИРЧОҚЛАРГА БО-РА-БОРА ЎЗИМИЗНИНГ ҲАМ КЎЗИМИЗ ЎРГАНИБ, КЎНИКИБ БОРЯПТИ...

Бундай қўғирчоқларнинг ёркин рангдаги либосларига, сержило тақинчоқларига маҳлиё бўлиб, уларни сотиб оляпмизу, лекин гўдакларимиз тарбиясига, руҳиятига, онгу шуурига кўрсатадиган салбий таъсири, маънавий зарари ҳақида ўйлаб кўрмаяпмиз, назаримда. Ёки ўйласак ҳам оғриқли муҳоҳазаларимиз кўнглимизнинг тубида қолиб кетяпти, чоғи.

Нега оммавий ахборот воситалари, ижтимоий тармоқлар орқали чиқишлар қилиб, кенг жамоатчилик эътиборини бу ҳаёт-мамот масаласига қаратмаяпмиз?! "Фарзандларимизга ўзи ёқтирганини олиб берамиз-да. Ўйинчоқни ўйнайдиган улар-ку, ахир", дея фикрлайдиган ота-оналарга комил фарзанд тарбиясида ҳеч бир жиҳатни эътибордан қочирмаслик зарурлигини нега уқтирмаяпмиз?!

Ачинарлиси, бундай қўғирчоқларга бора-бора ўзимизнинг ҳам кўзимиз ўрганиб, кўникиб боряпти...

Кейинги пайтларда турли давраларда айрим ёшларимиз, хусусан, қизларимиз тарбиясидаги нуқсонлар ҳақида кўп гапириляпти. "Оммавий маданият" ниқоби остидаги маънавий таҳдид-лар уларнинг онг шуурига, руҳияти ва тарбиясига дахл қилаётгани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Ёшларимиз тафаккурини нишонга олаётган "оммавий маданият"нинг "узун қўллари" наҳот энди гўдакларимиз томон ҳам чўзилган бўлса...

Фарзанд тарбияси ўта нозик масала. Унда болалар учун яратилаётган фильмлар, мультфильмлар, улар ўқиган китоблар, ҳаттоки ўйнаётган ўйинчоғу қўғирчоқларининг ҳам аҳамияти катта. Чунки улар болалар учун шунчаки эрмак, овунчоқ, вақтни чоғ ўтказиш воситасигина эмас, балки онги ва тафаккурининг шаклланишида муҳим омил ҳисобланади. Болалар айнан шундай воситалар орқали оқни қорадан, яхшини ёмондан фарқлашни ўрганади. Улар орқали мурғак қалбларда миллийлик, инсонийлик, тўғрисўзлик, ахлоқу одоб сингари фазилатлар илдиз отади.

Бир сўз билан айтганда, ўйинчоқлар тарбиячи вазифасини ҳам ўтайди. Шу маънода болалар ўйинчоқлари олди-сотдиси билан шуғулланадиган тадбиркорларимиз хориждан ўйинчоқ олиб келишда шарқона тарбиямиз, ўзбекона одоб-ахлоқимиз, қадим қадриятларимиз, менталитетимизни ҳисобга олса, мақсадга мувофиқ бўларди. Ахир, болажон халқимиз азал-азалдан "Болаларнинг бегонаси бўлмайди" деган ақидага амал қилиб яшайди-ку.

Фарзанд тарбиясидаги ана шу жиҳатларни эътиборга олган ҳолда, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси томонидан "Болалар ўйинчоқларининг хавфсиз бўлиши тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси ишлаб чиқиляпти. Мазкур ҳужжатда ўйинчоқларнинг хавфсизлиги бўйича талабларни қонун асосида мустаҳкамлаш, болаларнинг ҳаёти, жисмоний, руҳий, маънавий-ахлоқий саломатлиги ва ривожланиши ҳамда атроф-муҳитга зарарли бўлган болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқариш, олиб келиш ва тарқатишни ман этиш каби бандлар ўз аксини топмоқда. Бу эса, келажак авлод тақдирига бефарқ бўлмаган юртдошларимиз қатори менинг ҳам кўнглимни кўтарди.

ҒАРБОНА УСЛУБДА ОЧИҚ-СОЧИҚ, КАЛТА-КУЛТА КИЙИМ КИЙДИРИЛГАН, СУМКАЧАСИ ПАРДОЗ-АНДОЗ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ТЎЛДИРИЛГАН АЖНАБИЙ ҚЎҒИРЧОҚЛАРДАН ҚИЗАЛОҚЛАРИМИЗ НИМАНИ ЎРГАНАДИ? ЛАБ БЎЁҒИНИ ҚАЕРИГА СУРТИШНИЮ, КЎЗГУ ҚАРШИСИДА ҚАНДАЙ ОРОЛАНИШНИМИ?

БОЛАЛАР ЎЙИНЧОҚЛАРИ ОЛДИ-СОТДИСИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНАДИГАН ТАДБИРКОРЛАРИМИЗ ХОРИЖДАН ЎЙИНЧОҚ ОЛИБ КЕЛИШДА ШАРҚОНА ТАРБИЯМИЗ, ЎЗБЕКОНА ОДОБ-АХЛОҚИМИЗ, ҚАДИМ ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ, МЕНТАЛИТЕТИМИЗНИ ҲИСОБГА ОЛСА, МАҚСАДГА МУВОФИҚ БЎЛАРДИ.

Айтиш керак, юртимизда миллий ҳунармандчилигимиз анъаналарини давом эттириб келаётган ҳунармандларимиз, миллий матолардан либос кийган қўғирчоқлар ясайдиган қўғирчоқсозларимиз талайгина. Лекин улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларга асосан хорижликлар харидор. Хорижлик меҳмонлар зўр мамнуният билан харид қилаётган бундай қўғирчоқлар ўзбек қизалоқлари қучоғига ярашмайдими?! Албатта ярашади! Бунинг учун аввало, ўзимиз миллий ғурурга эга бўлмоғимиз, колаверса, ҳаётда ҳар бир нарсадан ибрат қидирадиган мурғак қалб эгалари — дилбандларимизнинг тоза қалбини илдизлари мозийга туташ қадим қадриятларимизга ҳурмат, ифтихор, шарқона одоб-ахлоқ отлиғ фазилатлар билан зийнатламоғимиз лозим.

Феруза ЖАЛИЛОВА,
Халқ депутатлари
Бектемир тумани Кенгаши депутати

QADRIYAT

Президентимиз жорий йилнинг 19 январь куни Сурхондарё вилоятига ташрифи чоғида бир гуруҳ бахшилар билан учрашиб, бахшичилик санъати халқ донишмандлигининг ноёб дурдонаси экани ва у ёш авлод тарбиясида муҳим аҳамият касб этишини қайд этганди.

ХАЛҚ ДОНИШМАНДЛИГИ ДУРДОНАСИ

"Бахши" мўғулча сўз бўлиб, "устоз", "маърифатчи" деган маъноларни англатиши ҳақида фольклоршунос Ҳоди Зарифов батафсил ёзган. Бироқ Алишер Навоийнинг "Муншаот" асарида: "Бир сабоҳдин туш вақтигача ва пешиндин оқшомгача анча иш қилурларким, неча девон, неча нависанда бахши ва неча парвоначи қила олмагайлар", — деган ёзиқлар ҳам бор. Бундан эса, бахши котиб, мирзо маъноларида қўлланилганини англаш мумкин.

Ўрта Осиёнинг жанубий ҳудудларида бахши юзбоши, созанда, Тожикистоннинг ўзбек лақайлари орасида соқи, Фарғона водийсида сановчи, шунингдек, жиров, жирчи, оқин каби номлар билан аталади.

Халқ эпоси ижрочилари бошқа туркий халқлар орасида ҳам мавжуд. Масалан, қозоқларда оқин ва жиров, қирғизларда манасчи, мўғулларда тўлчи, ўғузларда узан, тожикларда гўянда, ҳофиз ва шоир дейилади.

Бахши халқ достонларини асосан дўмбира ёки қўбиз жўрлигида профессионал даражада ижро этади. Етук даражага эришган ўзбек бахшилари номига "шоир" унвонини қўшиб ишлатиш ҳоллари ҳам бор. "Шоир" аслида арабча сўз. Одатда лирик асарлар муаллифлари шундай аталади. Бахшиларга ҳам шоир нисбати берилиши уларнинг ёзма адабиётга кўрсатган таъсири билан боғлиқ бўлса ажабмас.

Баъзан шомонлик фаолиятига алоқадор инсонлар ҳам эл орасида бахши деб юритилган. Шомонийлик қадимги туркийларнинг диний эътиқод шаклларидан бири. Унинг асосида ёвуз ва эзгу руҳларнинг инсон ҳаётига таъсир этишига ишонч ётади.

"Қўрқут ота китоби"даги Қўрқут ота ҳам улуғ оқсоқолгина эмас, балки қўшиқчи ва айни вактда элининг келажагидан хабар берадиган шомон сифатида намоён бўлади. Бу нарса ўтмишда бахшилар халқ достонларини куйлаш билан бирга, руҳий таъсир кўрсатувчи ва касални тузатувчи вазифаларни ҳам бажарган, деган тушунчани ҳосил қилади. Дарҳақиқат, қирғиз манасчиларининг оғир беморларга, тўлғоқ тутган аёлларга дардини енгиллаштириш учун достон куйлагани маълум. Шунингдек, туркманлар "бахши" деганда халқ ҳофизини тушунса, козоқлар кинначи-шомонни "бақсу", деб атаган.

Самарқанд, Қашқадарё, Сурхондарё бахшиларининг кўпчилиги достон куйлаётганда одатдаги овозини мусиқа асбобига жўрлаб ўзгартиради. Бу ҳолат бахшилар орасида "тилло тарози", деб аталади. "Бу икки овознинг теппа-тенг келиши", — дейди қашқадарёлик Шоберди бахши.

Бахшилар орасида яна бир қанча туркум ижодкорлар бор. Айримлари достонларни дўмбира чертиб, бироқ товушини ўзгартирмасдан, одатий тарзда айтса, бошқалар достонларни ҳеч бир созсиз, фақат оғзаки ижро этган. Шулардан бири атоқли шоир-қиссахон Раҳматулла Юсуф ўғлидир. У 1917 йилда Самарқанд вилояти Қўшработ туманининг Қоракиса қишлоғида туғилган. Бахшичилик санъатини Эргаш Жуманбулбул ва Пўлкан бахшидан ўрганди. 22-23 ёшларида бахши сифатида ном чиқарди. Ундан "Тоҳир ва Зуҳра", "Вомиқ ва Узро", "Варка билан Гулшоҳ", "Зеврхон", "Суманбар" каби достонлар ёзиб олинган.

Бахшилар тингловчилар талабидан келиб чиқиб, баъзан қуйлаётган достонининг насрий баёнини чўзиб ёки аксинча, қискартириб, айрим эпизодларни ривожлантиради. Лекин бу пайтда қатъий шаклланган анъана қолипларидан четга чиқиш ман қилинган. Чунки эпик асар матнига ўзгартириш киритишга уриниш унинг бадиий даражаси ва тарихий қимматига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин.

Бир асарни даврга ва даврага мос тарзда ўзгартириб айтиш учун бахши ўзига маъқул вариантни ёдда сақлаган. Бахшиларнинг бундай фаолияти улардан фавқулодда кучли хотира эгаси ва бадиҳагўй бўлишни талаб қилган.

Жумладан, Пўлкан шоир 70 дан ортиқ достонни ёд билгани маълум. Уларнинг ҳар бири икки-уч минг мисрадан то ўн-ўн беш минг мисрагача шеър ва деярли шунча насрий қисмдан ташкил топган. Шундан энг йириги — "Қиронхон"да йигирма мингга яқин шеърий мисра учрайди. Бундай хайратомуз қобилият ва иктидор бахшиларнинг нақадар катта салоҳият эгаси бўлганидан дарак беради.

Ҳоди Зарифовнинг ёзишича: "Атоқли халқ шоири Эргаш Жуманбулбул ўғли 1922 йилда Тошкентда босилиб чиққан қозоқча "Қизжибек" достонини икки марта ўқиб чиққач, бир ойдан кейин унга ўзининг унсурларини қўшган ҳолда ўзбек тилида деярли айнан айтиб ва ёзиб беради. Бахшиларнинг эсда сақлаши учун асарни бир-икки ўқиб беришнинг ўзи кифоя эди".

Фавқулодда хотира эгаси ва бадиҳагўй бўлмоқ учун бахшилар шогирдларини ёшлигидан қатъий тартиб ва қоидалар асосида тарбиялаган. Кўплаб таникли ўзбек бахшилари нафақат ижодкор бўлган, балки бир вақтнинг ўзида бир қанча бахшиларга устозлик ҳам қилган. Бундай бахшилар шогирдларини икки-уч йил, айрим жойларда беш-олти йил бепул ўқитган, ёш ижодкорлар эса, устозидан узоқлашмаган.

Бўлажак бахшилар устозга ҳамроҳ бўлиб, қишлоқма-қишлоқ юриб, достонларни тинглаб, камолга етиб борган. Устоз қузатуви остида шогирдлар, аввало, достонларнинг анъанавий қисмларини ёд олган, сўнг босқичма-босқич достоннинг барча матнини хотирасига жо қилган.

Қачонки шогирд устоз репертуаридаги асарлардан кўпчилигини ўзлаштириб олса, у махсус синовдан ўтказилган. Яъни, шогирд сараланган аудитория олдида бутун бир достонни маромида куйлаб бериши лозим бўлган. Агар ижро талаб даражасида бўлса, тарбияланувчи бахши номини олган ва мустақил фаолият олиб бориши мумкин бўлган.

Тожикистон жанубида яшовчи ўзбек лақайлари орасида ҳам шунга ўхшаш анъана мавжуд эди. Жумладан, Холмуродсоқи исмли бахши ўтмишда ўтган катта бахши Қундузсокини шундай хотирлайди (шевада): "Қундузсокининг бир қанча шогирдлари бўлган. У киши болаларни кобилиятига қараб шогирдликка қабул қилган. Бундай нарсани ўрганиш учун ҳавас керак, ҳар қандай одам бу ҳунарни ўргана олмайди. Қундузсоқи шогирдларини алоҳида белгиланган бир жойга йиғиб, улар минан машқ ўтказган. Шогирди ҳар бир достонни ўрганиб бўлгандан сўнг, уларни бир алоҳида жойда имтиҳонам қилиб турган. Шогирдлик даври тугаб бўгандан сўнг катта зиёпатам берган, шогирдлар устозига қимматбаҳо тўнлар жопган...".

Фольклоршуносликда Булунғур, Кўрғон, Шаҳрисабз, Хоразм достончилик мактаблари ҳақида маълумот берилади. Соҳанинг етук олими, академик Тўра Мирзаев эса, яна бир канча достончилик мактабларини кашф этди: Нурота, Шеробод, Қамай, Пискент, Жанубий Тожикистон.

Уларнинг айримлари ҳақида тўхталиб ўтсак.

XIX аср охири XX аср бошларида Самарқандда иккита — Булунғур ва Кўрғон бахшичилик мактаблари бор эди. Улар доирасида кўпрок эпик санъат ривожланиб, ўз даврининг буюк ижодкорлари — Фозил Йўлдош ва Эргаш Жуманбулбул ўғли етишиб чиқди.

Булунғур мактаби вакиллари асосан "Алпомиш" каби қаҳрамонлик эпосларини куйлаган бўлса, Кўрғон мактабида романик достонларга эътибор қаратилган. Табиийки, достонлар мазмун-моҳиятидан келиб чиқиб турли усулларда куйланган. Жумладан, булунғурлик бахшилар асарни ўта анъанавий ва архаик тарзда ижро этган бўлса, кўрғонлик ижодкорлар учун хос услубда бадиий ранг-баранглик ва поэтик жимжимадорлик етакчи ўрин тутади.

Кўрғон бахшилари куйлаган достонларда араб ва форс-тожик адабиётидаги образлар, ўзбек халқ ижодида яратилган сюжетлар ҳам учрайдики, бу ўша ижодкорларнинг мактаб ва мадраса таълимини кўрганидан далолатдир.

Бахшичиликнинг яна бир мактаби XIX асрда Шаҳрисабзда яралган. Унинг ёркин вакили Абдулла Нурали ўғли бўлиб, у йирик достончи Ражаб шоирнинг шогирдидир. Шаҳрисабз мактабининг ўзига хослиги шундаки, достонлар шўх, қувноқ, кўтаринки руҳда, лекин юқори профессионал даражада куйланади.

Ўзбекистон ва Тожикистон жанубидаги бахшиларни бирлаштирган Шеробод достончилик мактаби вакиллари ижро этган "Олтин ковок", "Малла савдогар", "Оллоназар Олчинбек" каби достонлар юқорида келтирилган достончилик мактаблари вакиллари томонидан ижро этилмаган. Кўплаб шогирдлар тарбиялаган бахши Шерназар Бекназар ўғли ушбу мактабнинг йирик вакили саналади.

Кўп асрлардан буён авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бахшичилик анъаналари ҳамда ушбу ўлмас санъатнинг юртимизда шаклланган мактабларини ривожлантириш, жаҳонга танитиш бугун давлатимиз диққат-эътиборидаги масаладир. Бу олижаноб ишга, аввало, ёшлар камарбаста бўлса, аждодлар қолдирган маънавий ёдгорликларни асраса, ўрганса ва тарғиб этса, айни муддао.

Эркин МУСУРМОНОВ,
Самарқанд давлат университети доценти, филология фанлари номзоди,
Ориф ХОЛИҚУЛОВ,
журналист

HAYOT MANZARASI

Muhabbat fasllari

Bahor

— Meni sevasanmi? — dedi mo‘ylovi endigina sabza urgan o‘n olti yoshlardagi yigit.

Uyat va andishadan boshini ko‘tarolmayotgan qiz indamadi. Ikki yuzi alvon lola yanglig‘ qizardi.

U qizni yana savolga tutdi:

— Javobingni kutyapman. Hech bo‘lmasa, ishora ber...

Asrlarga teng lahzalar o‘tdi. Qiz hamon sukutda. Nihoyat, uzoq jimlikdan so‘ng pichirladi:

— Bodom gullabdi.

U sal naridagi bodom daraxti gullaganini endi ko‘rdi. Oppoq g‘unchalar qizning pok muhabbatidan darak berayotgandek edi.

Yoz

Maktab binosi orqasidagi hovliga yigirma nafarga yaqin o‘smir yig‘ilib, davra qilgancha kimnidir o‘rab olgan. O‘rtada o‘n olti – o‘n yetti yoshlar atrofidagi ikki bola bir-biriga xezlanadi. Har ikkisi bir-birini mag‘lub etishga shay. Boshqalarga qaraganda bo‘yi tikroq bola ularga nasihat qilgandek bo‘ldi:

— Bolalar, nima keragi bor shuni? Bitiruvchi sinfmiz. Tinchgina imtihon topshiraylik! Bir qiz uchun yoqalashib nima qilasiz?

Olomon uning gapini eshitmaydi. O‘smirlarning qoni qaynoq. Tentakona shartda g‘olib bo‘lgan go‘zal sinfdosh qizga “ega” chiqadi-yu, bundan kim ham qaytardi. Olishuv boshlandi. Tomoshatalab bolalar qiyqirdi.

— Bo‘sh kelma!

— Qo‘lini qo‘yib yuborma!

— Musht tushir! Aytganimni qil!

Ikki o‘smir hansirab nafas olgancha qumloqqa ag‘anadi. Chang-to‘zon ko‘tarildi. Nihoyat kurash tugadi. Raqibining kuragini yerga tekkizgan g‘olib yigit do‘rillab, qayta-qayta ta’kidladi:

— Undan uzoqroq yur! Yo‘qsa, adabingni berib qo‘yaman!

Kuz

Yigit ishdan kech qaytdi. Xayoli parishon. Shifokorning gaplari kun bo‘yi miyasida charx urdi. Xuddi kimdir boshiga zarb bilan urayotgandek. Simillab azob berayotgan og‘riq uning tinkasini quritar, dardini xotiniga qanday qilib aytishni bilmasdi. Axir, uylanganiga hali bir yil ham bo‘lmadi-ku!

U nima qiladi? Hayoti o‘zgarib ketmaydimi? Agar rafiqasi baxt deb o‘ylagani sarobligini bilsa, holi ne kechadi?

Yigit parishon. Xotiniga sir boy bermadi. Tun. Osmonda pag‘a-pag‘a bulutlar suzadi. Havo salqin, qurigan daraxt barglari asta yer sathini egallamoqda.

Yigit rafiqasini uyg‘otib yubormaslik uchun asta o‘rnidan turdi. Ochiq havoga chiqdi. Nima qilishni bilmasdi. U kurashlarda yengilmay o‘sdi. Biroq bedavo kasallik qarshisida ilk bor mag‘lub bo‘ldi. Qismat ekan.

Qish

Qo‘qonning qor aralash shamoli esib turgan sovuq tongida juvonning faryodi olamni buzdi. Yigitga janoza o‘qildi. Izg‘irin shamol to‘xtadi. Qor yog‘ishi tezlashdi. Olis kengliklardan qarg‘alarning ovozi eshitildi.

Ayriliq — rutubat nasimi esib turgan sayhonlikda yolg‘iz qolgan insonga o‘xshaydi. Taningga azob beradi. Qayerga qochishni, kimdan najot kutishni bilmaysan.

Kun bo‘yi yoqqan qor ertalab tindi. Juvon tuni bilan derazadan tashqariga tikilib o‘tirdi. Yig‘lay desa, ko‘zlari qurib qolgan. Qabriston tomon derazadan boqqancha, sovuqdan yorilgan lablari bir so‘zni takrorlardi:

— Sovuq qotmadingizmi?

Va yana bahor...

Tarnovlardan oqib tushgan sumalaklar eridi. Yerdan tuproq isi ko‘tarildi. Daryo qirg‘og‘idagi nishablikda chuchmomalar bo‘y ko‘rsatdi. Varraklar osmonga uchdi.

Juvon necha kundirki o‘zini behol sezadi. Boshi og‘rib, ko‘zi tinadi. Shunday bo‘lsa ham qaynota-qaynonasining xizmatida. Rahmatli eriga atab har kuni uning nasibasini chinni idishga quyadi. Ustini non bilan yopib, muhtoj qo‘shni eshigini taqillatadi. Qaynona-qaynotasi kelinining bu odatini biladi. Indamaydi. Yolg‘iz farzandini eslab, yuragi eziladi. Keliniga sabr berishini so‘rab, onaizor kunu tun duo qiladi.

Juvon bugun ham ovqat qilishga taraddudlandi. Oshxonaga kirdi-yu, birdan o‘qchidi.

Negadir shu tobda bodom mag‘zini yeb, gulini hidlashni ko‘ngli tusadi...

Sherzod MAHMUDOV

PSIXOLOG QABULXONASI

Aziz mushtariy! Yoshlar uchun muammoli vaziyatlar, hayotida asqatadigan holatlar yuzasidan kengroq ma’lumot berish maqsadida gazetada “Psixolog qabulxonasi” loyihasini yo‘lga qo‘ydik. Uning doirasida har bir mavzu malakali mutaxassislar tomonidan keng ochib beriladi, savollarga oydinlik kiritiladi. Taklif va mulohazalaringizni Toshkent shahri, Matbuotchilar ko‘chasi, 32-uy manziliga xat yozib yoki (78) 150-22-74, (71) 233-95-97 telefonlariga qo‘ng‘iroq qilib qoldirishingiz mumkin.

1-SABOQ. BALOG‘AT YOSHIDAGI O‘G‘IL-QIZLAR BILAN OTA-ONA MUNOSABATI

FARZAND TARBIYASI QACHONDAN BOSHLANADI?

Tarbiya jarayoni bolaning ma’lum bir yoshidan emas, balki ona qornidaligidayoq boshlanib, tizimli tarzda olib borilmog‘i darkor.

Farzandi balog‘at yoshiga yetayotganida ota-ona uni avvalgidan ko‘ra ko‘proq qo‘llab-quvvatlashi, asosiysi, fikr-istaklarini eshita olishi zarur. O‘ta qattiqqo‘llik ham, haddan ziyod mehribonlik ham tarbiyada salbiy natija beradi. Bunda bolaning o‘ziga bo‘lgan ishonchi pasayib, qo‘rquv va hayajonini yengolmaydigan bo‘lib qoladi. O‘n yoshdan o‘tgan bola bilan imkon qadar ehtiyotkorlik bilan muomalaga kirishish kerak. Sababi, u dakkilaringizdan bezib qolishi mumkin. Demak, tarbiya jarayonida ota-ona va farzand o‘rtasida to‘g‘ri munosabat shakllanishi juda muhim.

DO‘ST...

12-16 yosh o‘tish davri, deb ataladi. Bu paytda o‘g‘il-qizlar organizmida ham fiziologik, ham psixologik o‘zgarishlar yuz beradi. Mazkur jarayonda ona qiz bola uchun dugona, ota esa, o‘g‘ilga do‘st bo‘la olishi kerak.

Bolaga erta yoshdan oddiy yumushlarni buyurish, turli o‘yinlar bilan, ertak, matallar aytib tarbiyalash mumkin. Lekin balog‘at yoshiga yetganda o‘smir bilan ko‘proq hamsuhbat bo‘lish, hayotiy misollar orqali vaziyatlarni yotig‘i bilan tushuntirish maqsadga muvofiq bo‘ladi. 10 yoshdan 18 yoshga qadar tarbiya jarayoni eslatish orqali amalga oshiriladi. Endi farzand ham boshqalarga o‘rnak bo‘la olishi kerakligi eslatiladi.

O‘smirlarda tashqi ta’sirchanlik avvalgidan ko‘ra kuchayadi. Ya’ni, ilgari u atrofda faqat bir nuqtani ko‘rgan bo‘lsa, balog‘at davrida butun bir olamni taniy boshlaydi. Mana shunday paytda, o‘zi anglamagan holda ota-ona yordamiga ehtiyoj seza boshlaydi. Ularni hamma narsani biladigan insonlar, deb tasavvur qiladi. Quyidagi hayotiy misolga e’tiboringizni qaratmoqchiman:

— Madina, nuqul o‘qiganing-o‘qigan. Nima, olim bo‘larmiding?! Kel, bizga qo‘shil. Darsdan chiqib, do‘kon aylanamiz.

— Sizlar boraveringlar. Lekin mening qo‘shimcha darslarim bor.

— Vo-oy-bo‘-o‘! Hali ko‘ramiz, o‘qib kim bo‘lishingni!

Yuqoridagi suhbatdan ko‘rinib turibdiki, Madinaning onasi qizini bu kabi kesatiqlarga munosib javob qaytarishga tayyorlagan.

— Qizim, uy vazifalaringni bajargan bo‘lsang, kelaqol, birga ovqat tayyorlaymiz.

— Xo‘p bo‘ladi, oyijon.

— Buving doim bir gapni takrorlardi: “O‘qigan inson kam bo‘lmaydi”. Hozir o‘qib, bilim olsang kelajakda, albatta, asqatadi. Maktabda o‘qib yurganimda sinfdoshlarim kechki payt sayr qilishga yoki kinoga tushishga undardi. “Kitobdan nima foyda, undan ko‘ra davringni sur”, — derdi. Buvingning gapiga kirib xato qilmadim. To‘g‘ri yo‘lni tanlash o‘zimizga bog‘liq.

Bola ichki kechinmalarini ota-onasiga bemalol ayta olishi lozim. Bunga esa, o‘zaro ishonchsiz erishib bo‘lmaydi. Farzandingiz noto‘g‘ri gapirib qo‘yganda: “Bo‘lmag‘ur gapni gapirma!”, “Jim bo‘l!”, “Sen aralashma!” kabi e’tirozlardan o‘zingizni tiying.

Bolangiz yoqtirgan taomni tayyorlab berishingiz, yaxshi ko‘rgan narsasini xarid qilishingiz, qo‘shimcha dars mashg‘ulotlariga, to‘garaklarga birga borishingiz ham munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, piyoda sayr chog‘ida suhbat qurish ham foydali.

Bola uydan chiqib ketayotganda va o‘qishdan qaytganida kayfiyatida qanday o‘zgarishlar yuz berganiga e’tibor bering. “Hech kim bilan urishmadingmi?”, “O‘qituvching senga qattiq gapirmadimi?” singari keraksiz savollar bilan unga yuzlanmang. Buning o‘rniga bugun qanday fanlar o‘tilgani, nimalarni o‘rgangani haqida so‘rang. Farzandingiz kimlar bilan do‘stlashganiga qiziqing.

Bola ruxsat berilmagan joylarga borsa yoki qandaydir illatga qo‘shilayotganini sezsangiz, qattiq jazo usulini qo‘llamang. Sababi, farzandingiz alamzada bo‘lib qolishi mumkin.

Yuqoridagi rasmlar orqali balog‘at yoshidagi farzandingiz temperamentini aniqlab olishingiz mumkin:

Ushbu psixologik test javoblari “Psixolog qabulxonasi” loyihasining navbatdagi sonida e’lon qilinadi.

Feruza TOLIPOVA,
Respublika bolalar ijtimoiy moslashuvi markazi psixologi.

(Loyiha muallifi Ma’mura XO‘JAQULOVA).

MULOHAZA UCHUN MAVZU

OSMONGA QARAYMIZ

Yosh aka-ukalar talashib-tortishsa, aybdorga tanbeh bermoqchi bo‘lgan ota odatda: “O‘zi birinchi boshladi!” — degan gapni eshitadi. Hammamiz ham: “Men hech nima qilmadim. Aybdor u!” — deb o‘sib-ulg‘aymadikmi? Ha, aybimizni tan olgimiz kelmay, diydamiz qotgani rost.

Masalan, er-xotin ajrashish to‘g‘risida sudga ariza beradi. Sudda ko‘rilayotgan ishning tafsilotini va unga taalluqli haqiqatni aniqlash uchun olib borilayotgan so‘roqda: “Ayb menda”, — degan iqror deyarli eshitilmaydi. Chunki aybni nuqul o‘zgalardan qidirishga odatlanganmiz-da. Holbuki, osiy bandamiz, deydi keksalarimiz, beayb — Parvardigor!

Ahmad Yassaviy hikmatlarini diqqat bilan o‘qir ekanmiz, “men aybdor”, “men gunohkor” degan iboralarni takror-takror uchratamiz. Imoni butun insongina o‘zini gunohkor sanab, tavba-tazarruni kanda qilmay, doimo istig‘forga yuz tutar ekan.

Ma’ruf donishmand Mahmud Asad Jo‘shon ulug‘ mutasavvif Xoja Ahmad Yassaviy hikmatlari xususida so‘z yuritib, ulardagi o‘zni yozg‘irishga doir falsafiy mushohadalarni shunday izohlaydi: “Ulug‘lar kashfu karomatlarini izhor etmaydilar, bildirmaydilar. Aybu nuqsonlarini aytadilar, ezgu amallarini yashiradilar. Shu bois ular she’rlarida “Men ojiz”, “Men purxato”, “Gunoh daryosiga to‘lgan osiy mujrimman”, deydilar”.

***

O‘zni gunohkor bilish Imom A’zam (roziyallohu anhu)ga ham xos ekan. Rivoyatlarga ko‘ra, biron murakkab vaziyat yuzaga kelsa, u shogirdlariga: “Bu men qilgan gunohlarim tufaylidir”, — deya Yaratgandan mag‘firat so‘rar ekanlar.

***

Biz esa, gunohlarimizni yashirishga urinamiz. Allohdan emas, bandalardan uyalamiz! Savob ish qilsak, to‘rt tomonga bong uramiz — hammaga bildirmoqchi bo‘lamiz.

Sharq tasavvufida haqiqiy muhabbat — ishqi ilohiy g‘oyasini targ‘ib etgan birinchi mutasavvif ayol Robiya Adaviyaning shunday hikmati bor: “Modomiki, gunohlaringizni yashirishga intilar ekansiz, yaxshiliklaringizni pinhon tutishga ham odatlaning”.

***

Husayn Voiz Koshifiy o‘zining “Futuvvatnomai sultoniy” (“Javonmardlik tariqati”) kitobida yozadi: “Ko‘zni o‘zgalar aybini ko‘rishdan asrash kerak, zero, birovlardan ayb izlash eng yomon xislatdir”.

Kaykovusning “Qobusnoma”sida shunday munozara bor:

“Bir insondan: “Aybing bormi?” — deb so‘radilar.

Dedi: “Yo‘q”.

Dedilar: “Boshqalardan nuqson qidirib, ular aybini ko‘rganmisan?

Dedi: “Ko‘p”

Dedilar: “Bilib qo‘y, eng majruh sen o‘zing!”

***

Rivoyatga ko‘ra, Naqshband hazratlariga bir kishi: “Mo‘jiza ko‘rsatsangiz”, — debdi. O‘rnilaridan turib: “Marhamat!”, — dedilar ul zot va xona bo‘ylab yurib, qaytib o‘tiribdilar. “Buning nimasi mo‘jiza?” — dedi boyagi odam hayron bo‘lib. Hazrat debdilar: “Tog‘day og‘ir gunohlar bilan qushday yengil yurganim mo‘jiza emasmi?”.

***

Kuni kecha ikki oilada sodir bo‘lgan “g‘alati sirlar” haqida eshitib, xayolga botdim.

Totuv yashayotgan er-xotinning ikkalasi ham “aybdor”mish, notinch oiladagi er-xotin esa, aksincha, o‘zini mutlaqo beayb hisoblaydi. Qiziq!

— Nega ularning gapi ko‘chaga chiqmaydi-yu, bizda har doim baqir-chaqir? — debdi eriga janjalkash xotin.

Baqiroq erni ham shu savol qiynar ekan. Buning sirini bilish uchun janjalkash xotin sekin qo‘shninikiga o‘tib, poylay boshlabdi. Xonadon sohibasi yuvilgan idishni artib, stol ustiga qo‘yibdi. Shu payt eri o‘tib ketayotib bexosdan uni tushirib yuboribdi.

Mana endi janjal ko‘tariladi, deb o‘ylabdi panaga yashiringan qo‘shni ayol. Lekin unday bo‘lmabdi. Chunki er-xotin bu voqea uchun o‘zlarini baravar aybdor, deb hisoblabdi.

***

Baxtsizlik yuz bersa “Peshonada bor ekan-da”, deb o‘zimizga tasalli beramiz. Vaholanki, ko‘p hollarda noxushlik sababchisi — o‘zimiz! Afsuski, bunga iqror bo‘lgimiz kelmaydi. Boshqalarni yomonlaymiz, taqdirdan noliymiz, noshukrlik qilamiz.

Ba’zilarimiz ozgina qiyinchilikka chidolmay: “Yozug‘im ne edi, Xudoyim?” — deya osmonga qaraymiz. Barcha muammolar yechimi esa, faqat o‘zimizga bog‘liq. Sabrli bo‘laylik, azizlar.

Muhammad SHODIY,
O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a’zosi

MUTAXASSIS OGOH ETADI

KATTA DUSHMAN

Uy-joylarimiz, ma’muriy mulk obyektlarini yong‘in ofatidan saqlash jamiyat xavfsizligi yo‘lidagi g‘oyat muhim choradir. Bu esa, har bir kishidan alohida mas’uliyatni talab qiladi.

Oddiygina ehtiyotsizlik yoki bilimsizlik oqibatida moddiy boyliklarimiz yonib kulga aylanishi, odamlar qurbon bo‘lishi mumkin. Yoqilgan gaz va elektr isitish asboblarini qarovsiz qoldirish, ulardan rezina shlang ulab foydalanish, qolaversa, gaz plitalarini ko‘chirish, plita yoki pech ustida kiyim quritish kabilar ayanchli oqibatlarni keltirib chiqarishini zinhor unutmaslik darkor.

Ayrim fuqarolarimiz ko‘ra-bila turib, yong‘in xavfsizligi qoidalarini buzishi kishini hayratga soladi. Go‘yo ofat ularni chetlab o‘tadigandek. Aslida esa, hushyorlikni bir bahya bo‘lsa-da, susaytirishga haqqimiz yo‘q. Chunki o‘t balosi bir-ikki shaxs emas, ko‘plab insonlar tinchini buzib, ba’zan o‘nglab bo‘lmas ziyon yetkazayotganini hayotning o‘zi bot-bot isbotlab kelmoqda.

Shunday ekan, o‘zimiz va o‘zgalarni asraylik. Ogoh bo‘laylik!

Sardor RAHMONBERDIYEV,
Shukurbek NISHONBEKOV,
Shuhrat ARIBJONOV,
Shayxontohur tumani YXB inspektorlari

MUASSIS
O‘ZBEKISTON YOSHLAR ITTIFOQI MARKAZIY KENGASHI

Gazeta O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2017-yil 2-avgustda № 0242 raqami bilan qayta ro‘yxatdan o‘tgan.

BOSH MUHARRIR
Faxriddin KARIMOV

TAHRIR HAY’ATI
Mansur Bekmurodov, Begmat Ochilov, Madamin Safarov, Azim Mirzajonov, Mehrinoz Abbosova, Ra’no Shodiyeva, Shodmonqul Salomov, Irina Kochergina – bosh muharrir o‘rinbosari (“Молодежь Узбекистана”), Javlon Vafoyev – mas’ul kotib (“Yoshlar ovozi”), Yelena Kalinina – mas’ul kotib (“Молодежь Узбекистана”)

Navbatchi
Sherzod MAHMUDOV

Dizayner
Xurshid ABDULLAYEV

Gazeta materiallari tahririyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

Tahririyat manzili: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko‘chasi, 32.
Telefonlar: (71) 150-22-74, (71) 233-95-97, (71) 233-79-69 (faks)

Saytimizga o‘tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skaner qiling.

“Sharq” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida, A-2 formatda chop etildi.
Hajmi — 2 bosma taboq.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko‘chasi, 41.
Indekslar: 203, 3203
Bahosi kelishilgan narxda.
Buyurtma G-313
Adadi — 22494
Bosishga topshirish vaqti — 21.00
Topshirildi —00.00
O‘zA yakuni — 23.30

? 3 4 5 6